

اطلاعات حقوقی در خصوص ازدواج

انتخاب همسر مهمترین بخش شروع یک زندگی پایدار و موفق می باشد که قبل از این انتخاب ضرورت دارد مواردی در خصوص تشکیل خانواده و روابط حقوقی بین زن و مرد بررسی شود.

حلقه ازدواج

حقوق خانواده تا حد زیادی ناشی از ارزش و مقام والای خانواده است . خانواده هسته مرکزی اجتماع است و نخستین اجتماعی است که شخص در آن گام می نهاد و آداب زندگی و اصول و رسوم اجتماعی را فرا می گیرد.

حقوق خانواده یکی از مهمترین و جالبترین بخش های حقوق مدنی است که جنبه حقوقی صرف ندارد بلکه آمیخته با مسائل اجتماعی و اخلاقی و مذهبی است و بیشتر قواعد آن مربوط به نظم عمومی و اخلاق حسنه است . لذا ضرورت دارد مواردی در خصوص تشکیل خانواده و روابط حقوقی بین زن و مرد بررسی شود.

انتخاب همسر

حقوق خانواده تا حد زیادی ناشی از ارزش و مقام والای خانواده است . خانواده هسته مرکزی اجتماع است و نخستین اجتماعی است که شخص در آن گام می نهاد و آداب زندگی و اصول و رسوم اجتماعی را فرا می گیرد. حقوق خانواده یکی از مهمترین و جالبترین بخش های حقوق مدنی است که جنبه حقوقی صرف ندارد بلکه آمیخته با مسائل اجتماعی و اخلاقی و مذهبی است و بیشتر قواعد آن مربوط به نظم عمومی و اخلاق حسنه است . لذا ضرورت دارد مواردی در خصوص تشکیل خانواده و روابط حقوقی بین زن و مرد بررسی شود.

انتخاب همسر مهمترین بخش شروع یک زندگی پایدار و موفق می باشد که قبل از این انتخاب بایستی به موارد زیر توجه و دقت کافی نمود.

۱- پیش از ازدواج راجع به مشخصات همسر آینده خود خوب فکر کنیم.

۲- داشته ها، سلیق و استعدادهای خود را با همسر ایده آل ذهنی خود مقایسه کنیم.

۳- تناسب بین سطح تحصیلات ما با همسر آینده مان می تواند خیلی از مشکلات احتمالی پیشگیری نماید.

۴- تناسب سنی ما با همسرمان، زندگی لذت بخش و قابل پیشرفتی را برای ما رقم خواهد زد و نقش موثری در استمرار آن خواهد داشت.

۵- اختلاف فرهنگی، اجتماعی، اعتقادی، اقتصادی، سیاسی و ... گرایش و نگرش و سلیق متفاوت در پی خواهد داشت.

۶- توجه بیش از اندازه به زیبایی و یا سطح تحصیلات نباید ما را از دیگر صفات لازمه یک همسر خوب غافل کند.

۷- به منظور داشتن یک زندگی آرمانی و هدفمند، همسری همراه با اهداف عالیله خویش انتخاب کنیم.

۸- مسئولیت پذیری، توانمندی و سخت کوشی، آمایش و خوشبختی زندگی آینده مان را تضمین خواهد کرد.

۹- تحقیق درباره خانواده و گذشته شخص مورد نظر را به بزرگترها واگذار نمائیم.

۱۰- پدر و مادر و بزرگترها می توانند معیارهای مهم یک همسر خوب را به ما معرفی کنند.

۱۱- تأمل، دقت، تفکر، توکل و عدم تعجیل در انتخاب، از پشیمانی های بعدی تا حدی جلوگیری خواهد کرد.

۱۲- هم کفو بودن طرفین یعنی تناسب عقیدتی، اقتصادی، فرهنگی، سنی، تحصیلی و ... را ملاک اصلی انتخاب همسر می باشد.

خواستگاری:

۱- خواستگاری بیان رسمی تقاضای ازدواج است.

۲- نحوه خواستگاری بستگی به عرف دارد.

۳- جلسه خواستگاری، جلسه ارزیابی صفات و خصوصیات طرفین است. صداقت در اینجا بسیار حائز اهمیت است.

۴- در جلسه خواستگاری، راجع به خصایص، اهداف، برنامه ها و سلايق و ... سوال نمائيم.

۵- خواستگاری کردن هیچ تعهدی را برای طرفین ایجاد نمی کند یعنی طرفین به راحتی می توانند از ادامه رفت و آمد یا اقدامات بعدی خودداری نمایند.

۶- در جلسه خواستگاری ضمن توجه به اوصاف و خصایص طرف مقابل، خانواده او را نیز بایستی مدنظر و توجه قرار داد.

۷- تعالیم دینی ما اهمیت خاصی برای امر خواستگاری قائل شده، لذا با توجه به زیبایی و یا اوصاف ظاهری طرف چنانچه به قصد خواستگاری باشد بدون اشکال است.

۸- قانون شکل خواستگاری را به عرف واگذار کرده و فقط بیان کرده که طرف ازدواج باید خالی از موانع نکاح باشد. از جمله موانع نکاح می توان به زنی که در قید زوجیت دیگری است و یا ازدواج زنی که در عده دیگری می باشد یا زنی که همسرش فوت کرده تا ۴ ماه و ۱۰ روز و ازدواج همزمان با دو خواهر حتی ازدواج موقت اشاره نمود.

۹- چنانچه قصد ادامه تحصیل، اشتغال به حرفه خاص، سکونت در شهر یا مکان خاص و غیره داریم بایستی در جلسه خواستگاری مطرح شود.

نامزدی:

۱- حداقل فاصله بین خواستگاری و عقد نکاح را نامزدی گویند.

۲- نامزدی دورانی است که برای آشنایی هرچه بیشتر دختر و پسری که قصد ازدواج دارند با رعایت حدود شرعی مفید خواهد بود.

۳- به موجب قانون (ماده ۱۰۳۵ قانون مدنی) نامزدی، ایجاد علقه زوجیت نمی‌کند و هریک از زن و مرد مادام که عقد نکاح جاری نشده می‌تواند از وصلت امتناع کند.

۴- دوران نامزدی فرصت مناسبی برای شناخت یکدیگر است در هر حال سعی کنیم تا حد ممکن از طولانی شدن آن و معاشرت غیرمعارف اجتناب کنیم.

۵- در این فرصت برنامه‌ها و اهداف زندگی مشترک را با نامزد خود به طور دقیق مطرح کرده و نظر وی را نیز در آن باره جویا شویم.

۶- روحیه سخت‌کوشی، آرمان‌گرایی، مسئولیت‌پذیری و تعلقات مذهبی طرف مقابل را مورد توجه قرار دهیم.

۷- هرچند پایه و اساس زندگی برحسب اعتماد زن و شوهر می‌باشد لیکن نسبت به اظهارات، ادعاها و ... به نحو مقتضی بررسی و تحقیق کنیم.

۸- در صورت برهم خوردن نامزدی هریک از طرفین می‌توانند هدایایی که برای ازدواج به طرف دیگر و یا والدین او داده‌اند را مطالبه نمایند.

۹- در صورت فوت یکی از نامزدها نیازی به استرداد هدایا به خانواده متوفی نیست.

۱۰۳۷، ۱۰۳۸ ق.م ماده قانونی: ۱۰۳۵،

سند نکاحیه:

به استناد ماده ۶۴۵ قانون مجازات اسلامی به منظور حفظ کیان خانواده، ثبت واقعه ازدواج دائم، طلاق و رجوع طبق مقررات الزامی است. چنانچه مردی بدون ثبت در دفاتر رسمی مبادرت به ازدواج دائم، طلاق و رجوع نماید به مجازات حبس تعزیری تا یک سال محکوم می‌گردد.

- در سند نکاحنامه مشخصات زوج و زوجه، مهریه و سایر شرایط ذکر و به امضاء طرفین می‌رسد.
- طرفین می‌توانند، ضمن عقد ازدواج شرایطی را نیز ذکر نمایند لیکن باید توجه نمایند شرط ضمن عقد جزء شروط صحیح باشد.

- بنابراین شروط زیر را در عقد نیاورند:

- ۱- شرطی که انجام آن غیرمقدور است.

- ۲- شرطی که در آن نفع و فایده نیست.

- ۳- شرطی که نامشروع است.

- ۴- شرطی که خلاف مقتضای عقد است.

- ۵- شرط مجهولی که موجب جهل به عوضین شود.

- در هر سند نکاحنامه، تعدادی شرط به صورت پیش فرض آمده که طرفین می‌توانند ضمن مطالعه آنها را قبول نمایند. که سردفتر ازدواج باید دقیقاً این شروط را تفهیم نماید و مسئولیت ناشی از هریک را به طور شایسته و به صورت خصوصی به طرفین یادآور شود.

- دقت در امضاء سند و یا تنظیم شروط ضمن عقد ازدواج، از بروز خیلی از اختلافات احتمالی پیشگیری خواهد کرد.

- اختیار تعیین مسکن با شوهر است مگر آن که به موجب شرطی به زن داده شده باشد (ماده ۱۱۱۴ قانون مدنی)

- موادقانونی: ۱۱۰۲ الی ۱۱۱۹ ق. م

مهریه:

۱- تعیین مهریه در عقد نکاح منقطع شرط صحت ولی در نکاح دائم این گونه نیست.

۲- در تعیین مهریه واقع نگر باشیم و احتمالات منفی را نیز در نظر بگیریم.

۳- بدانیم که تعیین مهریه بالا، ایمن کننده ازدواج نخواهد بود و تعیین مهریه ناچیز هم توصیه نمی‌شود.

۴- مهریه در سند نکاحنامه ذکر می‌شود و به صورت دین برعهده شوهر خواهد بود.

۵- زن به مجرد ازدواج حق مطالبه مهریه را خواهد داشت ولی تقدس کانون خانواده و رعایت مصالح و توان مالی طرف قرارداد را نیز باید در نظر گرفت.

۶- چنانچه مهریه در نکاحنامه ثبت شده، باشد، می‌توان آن را از طریق اداره اجرای ثبت اسناد و یا محاکم عمومی مطالبه نمود.

۷- در صورتی که مهریه وجه نقد باشد اداره ثبت و یا دادگاه با استفاده از شاخص ارائه شده توسط بانک مرکزی نرخ آن را در روز مطالبه محاسبه خواهد کرد.

۸- مهریه تا حدی که رفع جهالت از آن شود باید برای طرفین مشخص باشد.

۹- برای تأدیه تمام یا قسمتی از مهریه می‌توان مدت یا اقساطی قرار داد.

شرایط مهریه:

۱- مالیت داشته باشد.

۲- قابل تملک و نقل و انتقال باشد.

۳- معلوم و معین باشد.

۴- قدرت بر تسلیم و تسلیم داشته باشد.

انواع مهر:

مهر المسمی: مهری است که در عقد نکاح تعیین شده یا تعیین آن به عهده شخص ثالثی گذارده شده است.

مهر المثل: مهری است که در نکاح مفوضه البضع به حسب شرافت و اوضاع و احوال زوجه به او داده

می‌شود. (ماده ۱۰۹۱ ق.م)

مهر السنه: مقدار آن ۲۶۲/۵ مثقال پول نقره مسکوک است.

مهر المتعه: مهري است که در نکاح مفوضه البضع شوهر به زن مطلقه خود برای تعیین این مهر برخلاف مهرالمثل مهر و از حیث غنا و فقر ملاحظه می‌شود.

* مفوضه البضع: زوجه را در عقد نکاحی که دائم بوده و مهر ذکر نشده باشد یا شرط عدم مهر شده باشد.

* مفوضه المهر: زوجه را در نکاح دائم (که تعیین مقدار مهر را به اختیار شوهر یا زوجه یا ثالث گذاشته

باشند).

چند نکته:

- ممکن است مهر حال یا مدت دار باشد، اگر حال باشد زوجه می‌تواند بلافاصله بعد از عقد آن را مطالبه کند و تا وصول آن از تمکین نیز امتناع نماید.

- به مجرد عقد، زن مالک مهر می‌شود و می‌تواند هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید.

مهریه ریالی

به طوری که قبلاً نیز بیان شده ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مقرر داشته (به مجرد عقد زن مالک مهر می‌باشد و می

تواند هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید)

در سال ۷۶ تبصره‌ای به ماده مذکور الحاق شد که به موجب آن (چنانچه مهریه وجه رایج باشد) متناسب با

تغییر شاخص قیمت سالانه زمان تادیه نسبت به سال اجرای عقد که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی

ایران تعیین می‌گردد محاسبه و پرداخت خواهد شد مگر این که زوجین در حین اجرای عقد به نحو دیگری

تراضی کرده باشند.

براساس تبصره فوق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طبق آئین نامه الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون

مدنی مکلف است همه ساله شاخص سال قبل را تا پایان سه ماهه اول هر سال به قوه قضائیه ابلاغ نماید تا

قوه قضائیه نیز شاخص مذکور را به واحدهای تابعه جهت اجرا ابلاغ نماید (واحدهای تابعه : دادگاههای صالحه - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور)

هرگاه مهریه وجه رایج باشد هریک از زوجین می‌تواند در خواست نماید تا میزان مهریه بر اساس شاخص بانک مرکزی محاسبه و پرداخت گردد نحوه محاسبه مهریه وجه رایج عبارت از متوسط شاخص بها در سال قبل تقسیم بر متوسط شاخص بها در سال وقوع عقد ضربدر مهریه مندرج در عقد نامه .

محاسبه مهریه به شرح فوق در صورتی که زوجه برای وصول مهریه خود از طریق دفتر ازدواج و اداره ثبت اسناد محل اقدام نماید مرجع صالح برای محاسبه مهریه وجه رایج اداره ثبت اسناد می باشد و چنانچه از طریق دادگاه صالحه برای وصول اقدام گردد مرجع صالح برای محاسبه مهریه وجه رایج دادگاه صلاحیت دار خواهد بود.

نفقة :

نفقه یعنی تأمین هزینه زندگی زن که شامل خانه، اثاثیه، منزل، غذا، لباس، دارو و درمان بوده که از زمان عقد دائم بر عهده شوهر است.

- محاسبه میزان نفقه بر مبنای شئونات خانوادگی زن، عرف و عادت ساکنان هر منطقه و وضع مالی مرد می‌باشد.

- - نفقه عبارت است از مسکن، لباس، غذا، اثاث خانه که به طور متعارف با وضعیت زن متناسب باشد.

- - هرگاه زن بدون مانع شرعی از ادای وظایف زناشویی امتناع کند مستحق نفقه نخواهد بود.

- زنی که همسرش از پرداخت نفقه به وی خودداری کند هم می‌تواند شکایت کیفری کند و هم می‌تواند دادخواست حقوقی بدهد.

- - هرکس با داشتن استطاعت مالی، نفقه زن خود را در صورت تمکین ندهد و یا از پرداخت نفقه سایر اشخاص واجب النفقه امتناع کند دادگاه او را از سه ماه و یک روز تا ۵ ماه حبس محکوم

می نماید

به نقل از www.iran20.com